

Oppdragsbeskrivelse

Handelsanalyse for Møre og Romsdal

Anskaffelsens formål og omfang

Avtalens formål er å framskaffe en handelsanalyse for detaljhandelen i Møre og Romsdal. Handelsanalysen skal være et kunnskapsgrunnlag for følgende pågående fylkeskommunale utrednings- og utviklingsprosjekter:

- Prosjektet Byen som regional motor (bysatsinga for Kristiansund, Molde og Ålesund)
- Regional delplan for attraktive byar og tettstader (senterstrukturplan for Møre og Romsdal)
- Kartlegging og analyse av arbeids-, bo og serviceregionene (ABS-regionene) i fylket

Med detaljvarehandel menes omsetningen av dagligvarer, utvalgsvarer og plasskrevende varer definert innenfor varegruppene 45.32, 45.402 og 47 ekskl. 47.3, 47.642 og 47.8 i NACE-standarden.

Oppdragsbeskrivelse

Handelsanalysen skal gi et oppdatert kunnskapsgrunnlag for «bysatsinga», senterstrukturplanen og arbeidet med kartlegging og analyse av ABS-regionene. Disse satsningene har i stor grad sammenfallende utredningsbehov, men også noen prosjektspesifikke.

Byen som regional motor («bysatsinga»)

Varehandelen har stor betydning for utviklingen av byene og tettstedene i fylket, og er et viktig tema i byutviklingsprosjektet Byen som regional motor. Måten man tilrettelegger for handel påvirker både trafikksituasjon, nærmiljø og utslippsmønster. Handelstilbudet er en viktig velferdsfaktor for innbyggerne og en konkurransefaktor butikker og områder imellom. Særlig viktig er det å identifisere lokale hindringer og muligheter for å styrke sentrums andel av handelsutviklingen. I dette ligger tilgjengelighet, markedsføring, tjenestetilbud, kultur, møteplasser, butikk sammensetning, gårdeiersituasjon mv. Bedrede kommunikasjoner og økt reiseevne har samtidig endret konkurransesituasjonen mellom byene og omlandskommunene.

Viktige problemstillinger i handelsanalysen for byene er derfor

- handel i og utenfor bysentrum i Ålesund, Molde og Kristiansund (dvs. forholdet mellom bysentrene og handelssentrene Moa, Lingedalen og Løkkemyra)
- handelen i byene vs. omegnskommunene (dvs. forholdet mellom byene og regionene rundt).

Ny senterstrukturplan og ABS-regionene

Planprogrammet for ny senterstrukturplan peker på en rekke kartleggings- og utredningsbehov. Flere av disse har nær sammenheng med bysatsingen, men med et mer overordnet regionalt perspektiv.

Fra fylkeskommunenes side er det behov for å øke kunnskapsgrunnlaget om regionstrukturen i fylket, særlig knyttet til arbeids-, bo- og serviceregionene (ABS-regionene). Vi har relativt god oversikt over bo- og arbeidsmarkedsregionene og pendlingsmønsteret mellom kommunene, men mindre kunnskap om «serviceregionene». Her er handelen en karakteristisk og delvis styrende faktor. En målsetting for handelsanalysen er å kartlegge handelsregionene i fylket, dvs. innenfor hvilke områder folk handler sine dagligvarer, utvalgsvarer og kapitalvarer. Ved å sammenligne med bo- og arbeidsmarkedsregionene, kan vi danne oss et bilde av i hvilken grad ABS-regionene er robuste og konsistente. Her må en også se på utviklingen over tid, og situasjonen framover.

Analysen må videre kunne si noe om handelens betydning for region- og byutviklingen, og hvor viktig den er som «motor» for utvikling og vekst. Her bør også effekten av regionforstørring som følge av nye kommunikasjoner vurderes.

Planprogrammet for ny senterstrukturplanen peker på flere konkrete problemstillinger som en handelsanalyse i større eller mindre grad bør kunne svare på, i tillegg til aktuelle spørsmål i forbindelse med ABS-regionene:

- De enkelte (kommune)sentrenes handelsomland/influensområde
- Dekningsgraden for detaljhandel i hvert (kommune)senter og hver kommune
- Dekningsgrad for detaljhandel innenfor ulike bransjer
- Sysselsettingen i varehandelen i hver kommune
- Tjenestetilbudet i sentrene
- Handelsarealet i sentrene og udekket behov/potensial i forhold til kommunestørrelse og handelsomland
- Vekstpotensial i ulike bransjer
- Oversikt over lokale kjøpesentre med omsetning, areal, ansatte og antall butikker
- Kjøpesentrenes andel av omsetningen
- Konsekvensutredning for transport og miljø ved 2-3 utvalgte scenario
- Andel av omsetningen som skjer gjennom postordresalg
- Viktige utviklingstrekk og trender innenfor varehandelen nasjonalt og i Europa